

INDEKS RAZVIJENOSTI

Rezultati modeliranja i preporuke

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

2016. godina

Učestale primjedbe s terena vezano za utvrđene nedostatke metodologije izračuna indeks razvijenosti, a u vezi s:

- a) korištenim pokazateljima;
- b) udjelima pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa.

Odluka: pokretanje evaluacije postojećeg modela i pristupanje izmjeni, odnosno doradi modela za izračun indeksa razvijenosti.

Postojeći model

	Pokazatelj	%
1	dohodak per capita	25
2	stopa nezaposlenosti	30
3	izvorni proračunski prihodi	15
4	opće kretanje stanovništva	15
5	stopa obrazovanja (SSS)	15
		100

Postojeći model

$$IRc = 0.25x_{1c} + 0.15x_{2c} + 0.30x_{3c} + 0.15x_{4c} + 0.15x_{5c}$$

Pri čemu je u

IRc - indeks razvijenosti za jedinicu c

c - jedinice lokalne odnosno područne samouprave

x_{ci} , $i=1,2,3,4,5$ normalizirane vrijednosti pokazatelja x_i za jedinicu c .

Opis provedbe postupka ocjenjivanja i razvrstavanja jedinica

- Izračunavanje osnovnih pokazatelja i njihovih standardiziranih vrijednosti
- Izračunavanje odstupanja standardiziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja od nacionalnog prosjeka
- Izračunavanje vrijednosti indeksa kao ponderiranog prosjeka odstupanja standardiziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja od nacionalnog prosjeka
- Razvrstavanje

NOVI INFORMACIJSKI SUSTAV POKAZATELJA

- Osigurava mogućnost različitih dimenzija prikaza većeg broja mogućih kombinacija pokazatelja i njihovo ponderiranje;
- Grafička i kartografska vizualizacija te distribucijska usporedba;
- Odabir vremenskih serija od tri ili pet godina;
- Usporedba svake od mogućih kombinacija kreiranja indeksa razvijenosti s postojećim modelom;
- Identifikacija graničnih slučajeva;
- Alat za nastavak istraživanja i donošenja odluke o promjeni postojećeg i usvajanju novog modela izračuna indeksa razvijenosti.

MOGUĆNOSTI DORADE INDEKSA

- a) Korekcija pondera među postojećim pokazateljima;
- b) Korekcija indeksa razvijenosti za pojedine kategorije JLS i JP(R)S;
- c) Isključivanje nekog od pokazatelja i uvođenje novih pokazatelja (zamjene ili proširenje);
- d) Uvođenje dvostrukog indeksa.

TESTIRANI POKAZATELJI EKONOMSKIH I STRUKTURNIH POTEŠKOĆA

$$P_1 = \frac{D_{(st_0)}}{P_0}$$

Dohodak po stanovniku

$$P_3 = \frac{I_{(0)}}{P_0}$$

Izvorni prihodi općinskih i gradskih proračuna lo prema ukupnom pučanstvu gradova i općina Po

$$P_4 = \frac{N_{(0)}}{RS_{(0)}}$$

Stopa nezaposlenosti

$$P_5 = \frac{Z_{(0)}}{P_{(20-64)}}$$

Stopa zaposlenosti

TESTIRANI POKAZATELJI DEMOGRAFSKIH POTEŠKOĆA

$$P_7 = \frac{P_{2011}}{P_{2001}}$$

Međupopisna promjena stanovnika

$$P_8 = \frac{P_0}{P_{km^2}}$$

Gustoća naseljenosti

$$P_9 = \frac{P_{(65+)}}{P_{(0-20)}}$$

Indeks starenja

POSEBNI POKAZATELJI

- Dobna struktura stanovništva
- Obrazovna struktura stanovništva
- Pokazatelji prometne dostupnosti

PREPORUKE

- ❑ Promatranje stope obrazovanja kao udjela obrazovanih s VSS stručnom spremom u ukupnom stanovništvu između 20 i 65 godina;
- ❑ Uključivanje dodatnih demografskih pokazatelja osim Općeg kretanja stanovništva;
- ❑ Praćenje dinamike zaposlenosti i nezaposlenosti;
- ❑ Razmatranje mogućnosti uvođenja indeksa starenja stanovništva, jer se ovaj pokazatelj može smatrati i pokazateljem gospodarske snage, investicijskih aktivnosti i postojećeg ljudskog kapitala na nekom području;
- ❑ Razmatranje mogućnosti uvođenja dvojnog (ekonomskog i demografskog) kombiniranog indeksa

MOGUĆNOSTI DVOJNOG INDEKSA

- Mogućnost identificiranja područja sa specifičnim, tj. demografskim razvojnim poteškoćama;
- Bolja informacijska osnovica za formiranje ciljanih poticajnih mjera usmjerenih ka rješavanju identificiranih razvojnih problema;
- Preglednija ekonomska slika pojedinih područja.

Prikaz jedne od varijanti pokazatelja dvojnog indeksa bez pondera

Pokazatelj		
Ekonomski	1	stopa nezaposlenosti
	2	dohodak per capita
	3	izvorni proračunski prihodi
Demografski	4	stopa obrazovanja (VSS)
	5	gustoća stanovništva
	6	indeks starosti
	7	opće kretanje stanovništva

Procjena primjene modela

50-ak novih jedinica u potpomognutim područjima

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Kategorizacija županija prema razvijenosti

Skupine	Kriteriji za ulazak
I. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - županije koje imaju vrijednost ekonomskog indeksa ispod 75% nacionalnog prosjeka - županije koje imaju vrijednost demografskog indeksa ispod 75% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa ne prelazi nacionalni prosjek
II. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - županije koje imaju vrijednost ekonomskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka - županije koje imaju vrijednost demografskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa ne prelazi nacionalni prosjek - županije koje imaju vrijednost demografskog indeksa ispod 75% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa prelazi nacionalni prosjek
III. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - županije koje imaju vrijednost ekonomskog indeksa između 100% i 125% nacionalnog prosjeka - županije koji imaju vrijednost demografskog indeksa između 100% i 125% nacionalnog prosjeka - županije koje imaju vrijednost demografskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa prelazi 125% nacionalnog prosjeka
IV. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - županije koje imaju vrijednost ekonomskog indeksa iznad 125% nacionalnog prosjeka - županije koje imaju vrijednost demografskog indeksa iznad 125% nacionalnog prosjeka

Shema kategorizacije županija

		DEMOGRAFSKI INDEKS			
		<75%	75-100%	100-125%	>125%
EKONOMSKI INDEKS	<75%	I.	I.	I.	I.
	75-100%	I.	II.	II.	II.
	100-125%	II.	III.	III.	III.
	>125%	II.	III.	III.	IV.

Kategorizacija JLS prema razvijenosti

Skupine	Kriteriji za ulazak
I. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - gradovi i općine koji imaju vrijednost ekonomskog indeksa ispod 50% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa ispod 50%, a čija vrijednost ekonomskog indeksa ne prelazi nacionalni prosjek
II. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - gradovi i općine koji imaju vrijednost ekonomskog indeksa između 50% i 75% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa između 50% i 75% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa ne prelazi nacionalni prosjek
III. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - gradovi i općine koji imaju vrijednost ekonomskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa ne prelazi nacionalni prosjek - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa ispod 75% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa prelazi nacionalni prosjek
IV. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - gradovi i općine koji imaju vrijednost ekonomskog indeksa između 100% i 125% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa između 100% i 125% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koji imaju vrijednost demografskog indeksa između 75% i 100% nacionalnog prosjeka, a čija vrijednost ekonomskog indeksa prelazi 125% nacionalnog prosjeka
V. SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> - gradovi i općine koje imaju vrijednost ekonomskog indeksa iznad 125% nacionalnog prosjeka - gradovi i općine koje imaju vrijednost demografskog indeksa iznad 125% nacionalnog prosjeka

Shema kategorizacije JLS

		DEMOGRAFSKI INDEKS				
		<50%	50-75%	75-100%	100-125%	>125%
EKONOMSKI INDEKS	<50%	I.	I.	I.	I.	I.
	50-75%	I.	II.	II.	II.	II.
	75-100%	I.	II.	III.	III.	III.
	100-125%	III.	III.	IV.	IV.	IV.
	>125%	III.	III.	IV.	IV.	V.

ZAŠTO SAD?

- Učestale primjedbe na postojeći indeks razvijenosti;
- Koordinacija s izrađenim nacrtom Strategije regionalnog razvoja RH i izrada Akcijskog plana pri završetku;
- Podloga za eventualnu reviziju OP-a „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.” koja se predviđa sredinom programskog razdoblja (2017./2018.);
- Podloga za početak programiranja novo programsko razdoblje;
- Koordinacija s procesom izrade indeksa višestruke deprivacije i mapiranjem siromaštva (u tijeku);
- Koordinacija s pripremama izmjene paketa poreznih propisa

PROPISI

- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske
- Zakon o porezu na dohodak
- Zakon o porezu na dobit
- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave
- Zakon o izvršavanju državnog proračuna

